

Sivistyslautakunta

Päätöspäivämäärä 15.05.2025

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 15.05.2025

Lahden kaupunki päiväkotipihakonsepti

2115/10.03.02.00/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

rakennuttajapäällikkö Leena Pirttilä, p. 050 65861

hiilineutraalin rakentamisen asiantuntija Sanna Partinen, p. 050 559 4212

Päätös**Esittelijä**

opetus- ja kasvatusjohtaja Jämsén Virve

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta hyväksyy osaltaan ja esittää lausuntonaan kaupunginhallitukselle Lahden kaupungin päiväkotipihakonseptin hyväksymistä tulevien päiväkotihankkeiden suunnittelua ohjaavana asiakirjana.

Perusteluosa

Konserni- ja tilajaosto hyväksyi Lahden kaupungin päiväkotikonseptin 21.3.2022 § 22. Päiväkotikonsepti on päiväkotien tilaratkaisuja koskeva toiminnallisen suunnittelun ohje. Päiväkotipihakonsepti täydentää osaltaan päiväkotikonseptia ja ohjaa pihojen suunnittelua. Tarkoituksena on, että päiväkotipihat olisivat nykyistä yhdenmukaisempia, viihtyisämpiä ja monipuolisen toiminnallisuuden mahdollistavia kasvuympäristöjä lapsille kaikkina vuodenaikoina. Samalla konseptoidut ratkaisut auttavat hallitsemaan kustannuksia ja nopeuttavat hankevalmistelua.

Päiväkotipihat ovat olennainen osa päiväkodin toimintaympäristöä.

Päiväkotipihoilla ulkoilu tukee lasten hyvinvointia ja kehitystä. Kuitenkin etenkin uudemmat päiväkotipihat ovat valitettavan usein paahteisia ja pölyisiä. Varjostavaa puustoa on vähän, jos ollenkaan. Varjopaikkojen puute on merkittävä terveysriski varsinkin pienille lapsille, jotka eivät osaa vielä itse hakeutua varjoon. Hiekkapölyä ja muita ilman epäpuhtauksia sitovia pihapintoja ja kasvillisuutta on vähän, jolloin ulkoiluolosuhteet voivat heikentyä merkittävästi kuivalla ja tuulisella säällä. Hulevesien hallinnassa on myös parannettavaa. Rankkasateet sekä suuret lämpötilaerot aiheuttavat pihapintojen ja pintamaiden kiihtyvää eroosiota, jolloin pihojen korjaustarve kasvaa.

Monimuotoinen ja kokemuksellisesti rikas viherympäristö tuottaa todistetusti monia hyötyjä. Lahtelaisia päiväkoteja oli mukana Adele- ja Kota-hankkeissa, joista saadut tulokset osoittivat, että luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen, luonnon materiaalit ja luontoaltistuksen mahdollistaminen päiväkotipihoilla tuottivat positiivisia terveysvaikutuksia ja vaikuttivat myönteisesti myös viihtyvyyteen. Tähänastisissa tutkimuksissa hyödyllisiksi ja toimiviksi havaitut ratkaisut halutaan yleisesti käyttöön ja niitä kehitetään entistä toimivammiksi ja kestävämmiksi.

Muun rakentamisen tavoin myös piharakentaminen tuottaa merkittävästi päästöjä. Samalla, kun edistetään ilmastonmuutokseen sopeutumista, voidaan edistää kiertotaloutta, lisätä hiilivarastoja ja vahvistaa luonnon monimuotoisuutta.

Päiväkotipihakonseptin tavoitteita ovat:

- Tiedon ja ymmärryksen lisääminen päiväkotipihojen mahdollisuuksista ja merkityksestä lasten hyvinvoinnille ja kehitykselle suunnittelun tueksi.
- Ilmastonmuutoksen tuomien haasteiden huomioiminen ja ratkaisujen löytäminen. Parannetaan hulevesien imeyttämistä tontilla ja lisätään varjopaikkoja ulkoilupihoilla.

- Vahvistetaan luonnon monimuotoisuutta ja lisätään kasvillisuuden määrää. Hyödynnetään kasvillisuutta ja luontoa päiväkotipihoilla monipuolisesti.
- Mahdollistetaan luontoaltistus arkiulkoilun yhteydessä päiväkotipihoilla.
- Varjostus ja hyvä ilmanlaatu lisäävät viihtyisyyttä. Hyödynnetään kasvillisuutta ja vähennetään pölyävien hiekka- ja sorapintojen määrää piha-alueilla.
- Toimivat pihat mahdollistavat pihojen monipuolisen käytön ja toiminnallisuuden. Pihat mahdollistavat liikkumisen, erilaiset leikit ja luovan oppimisen sekä virkistäytymisen ja rauhoittumisen turvallisesti ja terveellisesti.
- Vähennetään piharakentamisen ilmastopäästöjä suosimalla vähähiilisiä materiaaleja ja ratkaisuja. Pyritään vähentämään asfaltin ja betonikiven määrää. Hyödynnetään biopohjaisia- ja kierrätysmateriaaleja.
- Huomioidaan hankintojen ja ylläpidon kustannukset ja pyritään löytämään kustannustehokkaita ratkaisuja.
- Lasten yhdenvertaisuus paranee, kun uudet ja korjattavat pihat muotoutuvat konseptin mukaisesti yhdenmukaisemmiksi ja esimerkiksi luontoaltistuksen kautta saavutettavat terveyshyödyt ovat kaikkien pihakäyttäjien ulottuvilla.

Päiväkotikonseptin tavoin Päiväkotipihakonsepti on päivittyvä asiakirja, jota tarkistetaan hankkeista saatavan palautteen ja kaupungin rakentamista koskevien linjausten pohjalta. Valmistelusta on vastannut Lahden Tilakeskus yhdessä laajan käyttäjä- ja asiantuntijaryhmän kanssa. Jatkossa Lahden Tilakeskus hallinnoi konseptia ja päivittää sen määrityksiä sekä ohjeistaa sen soveltamista eri hankkeissa. Konseptin kuvaukseen kuuluu tekstiosa sekä tiivistelmä.

Vaikutusten ennakkoarviointi: Kuntalaisnäkökulmasta Lahden kaupungin päiväkotikonsepti parantaa osaltaan varhaiskasvatuspalveluiden laatua mahdollistamalla nykyistä viihtyisämpiä ja monipuolisempia kasvuympäristöjä

lapsille kaikkina vuodenaikoina. Varjostus, hyvä ilmanlaatu ja arkiulkoilun yhteydessä tapahtuva luontoaltistus lisäävät lasten hyvinvointia. Organisaation näkökulmasta toiminta tehostuu ja työskentelyedellytykset paranevat yhdenmukaisen toimintamallin ansiosta. Ympäristön näkökulmasta lisätään luonnon monimuotoisuutta kaupunkiympäristössä, vähennetään piharakentamisen ilmastopäästöjä, edistetään kiertotaloutta ja parannetaan hulevesien hallintaa. Talouden näkökulmasta edistetään pihojen rakentamis- ja ylläpitokustannusten hallintaa pitämällä kalliiden piharakenteiden ja leikkivälineiden määrä kohtuullisena.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Lahden Tilakeskus

Varhaiskasvatuspalvelut

Päiväkodit